

KARTA CHARAKTERYSTYKI

Sporządzona zgodnie z Rozporządzeniem UE nr 2015/830

Data sporządzenia: 09.05.017

Aktualizacja: nie dotyczy

RADKOWIT, RADKOWIT PREMIUM

Wersja: 1.0

Strona 1 z 6

SEKCJA 1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA**1.1. Identyfikator produktu**

Nazwa handlowa: **RADKOWIT; RADKOWIT PREMIUM**
Synonim: **Wapno nawozowe**
Nazwa chemiczna: Dolomit; Węglan wapniowo-magnezowy
Nr CAS: 16389-88-1
Nr WE: 240-440-2
Nr indeksowy: Nie dotyczy
Nr rejestracji: Nie dotyczy – substancja zwolniona z rejestracji na podstawie załącznika V rozporządzenia REACH.

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowania zidentyfikowane: wapno nawozowe węglanowe zawierające magnez, z przerobu skał wapiennych.
Zastosowania odradzane: inne niż wymienione powyżej.

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Producent: **Lafarge Kruszywa i Beton Sp. z o.o.**
Adres: 02-305 Warszawa, Al. Jerozolimskie 142 B
Zakład produkcyjny: Kopalnia Dolomitu Radkowice, 26-026 Morawica k/Kielc
Telefon/Fax: 800 800 225 / 52 586 55 30
e-mail: cokkruszywa@lafargeholcim.com

1.4. Numer telefonu alarmowego

800 800 225 czynny w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00 - 18:00.

SEKCJA 2. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ**2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny**

Zagrożenia	Klasyfikacja
	zgodna z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 (CLP)
wynikające z właściwości fizykochemicznych:	Nieklasyfikowana
dla człowieka:	Nieklasyfikowana
dla środowiska:	Nieklasyfikowana

2.2. Elementy oznakowania

Piktogram: Nie dotyczy
Hasło ostrzegawcze: Nie dotyczy
Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia: Nie dotyczy
Zwroty wskazujące środki ostrożności: Nie dotyczy

2.3. Inne zagrożenia

Pył może powodować podrażnienie dróg oddechowych, mechaniczne podrażnienie oczu i skóry.

SEKCJA 3. SKŁAD/INFORMACJA O SKŁADNIKACH**3.1. Substancje**

Dolomit nr CAS 16389-88-1, nr WE 240-440-2. Substancja nie zawiera zanieczyszczeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub środowiska. Skała wapienna - węglan wapniowo-magnezowy.

3.2. Mieszanki

Nie dotyczy - produkt jest substancją.

SEKCJA 4. ŚRODKI PIERWSZEJ POMOCY**4.1. Opis środków pierwszej pomocy****Wdychanie:**

Poszkodowanego wyprowadzić lub wynieść ze skażonego terenu na świeże powietrze. W przypadku wystąpienia dolegliwości lub utrzymującego się złego samopoczucia skonsultować się z lekarzem.

Kontakt ze skórą:

Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Zanieczyszczoną skórę spłukać dużą ilością wody. W przypadku utrzymującego się podrażnienia skonsultować się z lekarzem.

Kontakt z oczami:

Plukać oczy ciągłym strumieniem wody przez kilka minut, wcześniej usunąć szkła kontaktowe. Nie pocierać oczu. W przypadku utrzymującego się podrażnienia skonsultować się z lekarzem.

Połknięcie:

Przepłukać usta wodą. Podać do wypicia dużą ilość wody (kilka szklanek). Zapewnić pomoc lekarską. W przypadku wystąpienia dolegliwości lub utrzymującego się złego samopoczucia skonsultować się z lekarzem.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Wdychanie: mechaniczne podrażnienie, kaszel, kichanie, duszności.

Kontakt ze skórą: mechaniczne podrażnienie, zaczerwienienie.

Kontakt z oczami: mechaniczne podrażnienie, zaczerwienienie, łzawienie, pieczenie.

Połknięcie: nie są znane.

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

W przypadku wystąpienia objawów lub wątpliwości zasięgnąć porady lekarskiej. Personelowi medycznemu udzielającemu pomocy pokazać kartę charakterystyki, etykietę lub opakowanie. Decyzję o sposobie postępowania podejmuje lekarz po ocenie stanu poszkodowanego.

SEKCJA 5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU**5.1. Środki gaśnicze**

Odpowiednie środki gaśnicze: substancja niepalna, środki gaśnicze dostosować do palącego się otoczenia.

Niewłaściwe środki gaśnicze: nie zostały określone.

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Substancja niepalna. Podczas spalania w wysokiej temperaturze substancja rozkłada się na tlenek wapnia (CaO), tlenek magnezu (MgO) i dwutlenek węgla (CO₂). Unikać wdychania produktów spalania - mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia.

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Unikać wzbijania pyłu. Zapewnić odpowiednią wentylację pomieszczeń. Nie dopuścić do przedostania się ścieków po gaszeniu pożaru do kanalizacji i zbiorników wodnych. Powstałe ścieki i pozostałości po pożarze usuwać zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stosować odzież ochronną i niezależny aparat oddechowy.

SEKCJA 6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA**6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych**

Unikać wdychania pyłu. Unikać wzbijania pyłu. Unikać kontaktu ze skórą, oczami i ubraniem. Zapewnić odpowiednią wentylację pomieszczeń. Zawiadomić otoczenie o awarii. W razie konieczności zarządzić ewakuację. Usunąć wszelkie źródła zapłonu. Stosować środki ochrony indywidualnej – zob. sekcja 8 karty charakterystyki.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Unikać przedostania się dużych ilości produktu do kanalizacji i cieków wodnych. Poinformować odpowiednie służby w przypadku niemożności zapewnienia ochrony.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Zatrzymać wyciek, uszczelnić uszkodzone opakowanie. Zebrać mechanicznie lub zamieść nie wzbijając przy tym pyłu. Zebrać do oznakowanego pojemnika i, jeśli to możliwe, ponownie wykorzystać. Unieszkodliwić zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zanieczyszczoną powierzchnię spłukać dużą ilością wody.

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Odnieść się również do sekcji 8 i 13 karty charakterystyki.

SEKCJA 7. POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJAMI I MIESZANINAMI ORAZ ICH MAGAZYNOWANIE

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Trzymać z dala od źródeł zapłonu. Unikać wdychania pyłu. Unikać wzbijania pyłu. Unikać kontaktu ze skórą, oczami i ubraniem. Zapewnić odpowiednią wentylację pomieszczeń. Stosować środki ochrony indywidualnej zgodnie z informacjami zamieszczonymi w sekcji 8 karty charakterystyki.

Przestrzegać podstawowych zasad higieny: nie jeść, nie pić i nie palić na stanowisku pracy. Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Myć ręce przed przerwami i po pracy z produktem.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Przechowywać w suchym i wentylowanym miejscu. Nie przechowywać w pobliżu kwasów.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Nawóz. Maty. Patrz również podsekcja 1.2 karty charakterystyki.

SEKCJA 8. KONTROLA NARAŻENIA/ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Pyły dolomitu zawierające wolną krystaliczną krzemionkę poniżej 2% i niezawierające azbestu - frakcja wdychalna: NDS: 10 mg/m³

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2014 poz. 817)

DNEL/PNEC: nie dotyczy

8.2. Kontrola narażenia

Stosowne techniczne środki kontroli:

Jeśli podczas stosowania powstaje pył zalecana jest wentylacja ogólna lub miejscowa i wyposażenie miejsca pracy w urządzenie do płukania oczu (min. tryskawkę).

Ochrona oczu lub twarzy:

Jeśli podczas stosowania powstaje pył stosować okulary ochronne.

Ochrona skóry:

W przypadku częstego i długotrwałego kontaktu z produktem, zalecane są rękawice ochronne np. bawełniane, nitylowe lub inne odporne na działanie produktu.

Ochrona dróg oddechowych:

W normalnych warunkach pracy, przy dostatecznej wentylacji nie jest wymagana; w przypadku niedostatecznej wentylacji i/lub przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń stosować maski przeciwpyłowe z filtrem P2.

Zagrożenia termiczne:

Nie są znane.

Kontrola narażenia środowiska:

Jeśli konieczne stosować filtry przeciwpyłowe. Unikać niekontrolowanego uwolnienia do środowiska.

SEKCJA 9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

a) Wygląd	: Ciało stałe - skruszona lub zmielona skała dolomitowa
b) Zapach	: Słabo wyczuwalny
c) Próg zapachu	: Nie dotyczy
d) pH	: Nie oznaczono
e) Temperatura topnienia/krzepnięcia	: Nie oznaczono
f) Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	: Nie dotyczy
g) Temperatura zapłonu	: Nie dotyczy
h) Szybkość parowania	: Nie dotyczy
i) Palność (ciała stałego, gazu)	: Nie jest palna
j) Górna/dolna granica palności lub górna/dolna	: Nie oznaczono

granica wybuchowości	
k) Prężność par	: Nie dotyczy
l) Gęstość par	: Nie dotyczy
m) Gęstość	: 1.72 g/cm ³ w 20°C
n) Rozpuszczalność	: Dobrze rozpuszczalny w roztworach chlorku amonowego
o) Współczynnik podziału n-oktanol/ woda	: Nie dotyczy
p) Temperatura samozapłonu	: Nie dotyczy
q) Temperatura rozkładu	: Nie dotyczy
r) Lepkość	: Nie dotyczy
s) Właściwości wybuchowe	: Nie ma właściwości wybuchowych
t) Właściwości utleniające	: Nie ma właściwości utleniających

9.2. Inne informacje

Nie są znane.

SEKCJA 10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ**10.1. Reaktywność**

Substancja nie jest reaktywna. Powyżej 825°C węglan wapnia rozkłada się na tlenek wapnia i dwutlenek węgla. W obecności dwutlenku węgla przechodzi do roztworu jako wodorowęglan.

10.2. Stabilność chemiczna

Substancja jest stabilna w normalnych warunkach otoczenia, a także w przewidywanej temperaturze i pod przewidywanym ciśnieniem w trakcie magazynowania oraz postępowania z nią.

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Substancja reaguje egzotermicznie z kwasami z wydzieleniem dwutlenku węgla i soli wapnia/magnezu lub tlenków wapnia/magnezu.

10.4. Warunki, których należy unikać

Nie przechowywać z kwasami.

10.5. Materiały niezgodne

Kwasy

10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu

Nie są znane przy prawidłowym użytkowaniu i przechowywaniu produktu.

SEKCJA 11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE**11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych****Toksyczność ostra:**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie żrące/drażniące na skórę:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione. Może powodować mechaniczne podrażnienie skóry.

Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione. Może powodować mechaniczne podrażnienie oczu.

Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie mutagenne na komórki rozrodcze:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Rakotwórczość:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Szkodliwe działanie na rozrodczość:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione. Może powodować podrażnienie dróg oddechowych.

Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Zagrożenie spowodowane aspiracją:

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

SEKCJA 12. INFORMACJE EKOLOGICZNE**12.1. Toksyczność**

W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Badanie toksyczności ostrej i przewlekłej na bezkręgowcach, glonach, rybach: nie dotyczy – substancja nierozpuszczalna w wodzie.

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu

Zdolność do biodegradacji: nie dotyczy – substancja nieorganiczna

12.3. Zdolność do bioakumulacji

Nie dotyczy – substancja nieorganiczna.

12.4. Mobilność w glebie

Badanie adsorpcji/desorpcji: nie dotyczy – substancja nieorganiczna.

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Nie dotyczy – substancja nieorganiczna.

12.6. Inne szkodliwe skutki działania

Nie są znane.

SEKCJA 13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI**13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów**

Odzysk lub unieszkodliwianie produktu odpadowego przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami. Produkt może być składowany na składowiskach odpadów. W miarę możliwości poddać odzyskowi.

Opakowanie oczyszczone z pozostałości może być ponownie użyte do tego samego celu lub podlega unieszkodliwieniu i/lub odzyskowi zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 21 z póź. zmianami).

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 888).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. 2014 poz. 1923).

SEKCJA 14. INFORMACJE DOTYCZĄCE TRANSPORTU**14.1. Numer UN (numer ONZ)**

Nie dotyczy

14.2. Prawidłowa nazwa przewozowa UN

Nie dotyczy

14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

Nie dotyczy

14.4. Grupa pakowania

Nie dotyczy

14.5. Zagrożenia dla środowiska

Nie dotyczy

14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników

Nie dotyczy

14.7. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL i kodeksem IBC

Nie dotyczy

SEKCJA 15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH**15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny**

Ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz.U. 2011 nr 63 poz. 322; Dz.U. 2012 r. nr 0 poz. 908, Dz.U. 2015 nr 0 poz. 675)

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (sprostowanie Dz. Urz. L 136 z 29.5.2007 z późn. zmianami)

Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/830 z dnia 28 maja 2015 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L Nr 353 z 31.12.2008 z późn. zmianami)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 445; Dz.U. 2014 nr 0 poz. 145)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1018; Dz.U. 2014 nr 0 poz. 6)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2011 nr 33 poz. 166)

Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz.U. z 2005 r. Nr 259, poz. 2173)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia i opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktyki opieki zdrowotnej oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 1996 r. Nr 69, poz. 332; z 1997 r. Nr 60, poz. 375; z 1998 r. Nr 159, poz. 1057; z 2001 r. Nr 37, poz. 451; Nr 128, poz. 1405; ; z 2010 r. Nr 240, poz. 1611, Dz.U. 2015 nr 0 poz. 457)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650; z 2007 r. Nr 49, poz. 330; z 2008 r. Nr 108, poz. 690; z 2011 r. Nr 173 poz. 1034)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 11, poz. 86; z 2008 r. Nr 203, poz. 1275, Dz.U. 2015 poz. 1097)

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz.U. 2016 poz. 191)

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1367, Nr 244, poz. 1454, Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1273, Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1893)

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Producent nie dokonał oceny bezpieczeństwa chemicznego – substancja zwolniona z rejestracji na podstawie załącznika V rozporządzenia REACH.

SEKCJA 16. INNE INFORMACJE

Zmiany wprowadzone poprzez aktualizację:

Nie dotyczy.

Wyjaśnienie skrótów i akronimów stosowanych w karcie charakterystyki:

NDS	Najwyższe dopuszczalne stężenie
NDSch	Najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe
NDSP	Najwyższe dopuszczalne stężenie pułapowe
vPvB	(Substancja) Bardzo trwała i wykazująca bardzo dużą zdolność do bioakumulacji
PBT	(Substancja) Trwała, wykazująca zdolność do bioakumulacji i toksyczna
PNEC	Przewidywane stężenie niepowodujące skutków
DNEL	Poziom niepowodujący zmian

Literatura i źródła danych:

Przepisy prawne przytoczone w sekcjach 2 – 15 karty charakterystyki. Informacje o właściwościach substancji.

Lista odpowiednich zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia lub zwrotów wskazujących środki ostrożności, które nie zostały podane w całości w sekcjach 2 - 15 karty charakterystyki:

Nie dotyczy.

Zalecenia dotyczące szkoleń pracowników:

Pracownicy stosujący produkt powinni być przeszkoleni w zakresie ryzyka dla zdrowia, wymagań higienicznych, stosowania środków ochrony osobistej, działań zapobiegających wypadkom, postępowań ratowniczych itd.

Scenariusze narażenia:

Nie dotyczy - substancja zwolniona z rejestracji na podstawie załącznika V rozporządzenia REACH.

Powyższe informacje powstały w oparciu o aktualnie dostępne dane charakteryzujące produkt oraz doświadczenie i wiedzę posiadaną w tym zakresie przez producenta. Nie stanowią one opisu jakościowego produktu ani przyrzeczenie określonych właściwości. Należy je traktować jako pomoc dla bezpiecznego postępowania w transporcie, składowaniu i stosowaniu produktu. Nie zwalnia to użytkownika od odpowiedzialności za niewłaściwe wykorzystanie powyższych informacji oraz z przestrzegania wszystkich norm prawnych obowiązujących w tej dziedzinie.